

A la cerca de les armes de destrucció massiva

L'Estat i la caverna comunicativa saben bé que, a partir d'un futurible i una espurna de sospita, n'hi ha prou per a disparar l'alarma de la inseguretats i fer callar totes les veus de suport a un moviment polític

Laia Serra

Les darreres detencions i presons preventives dels 7 del Vallès, no per previsibles, dolen i preocupen menys. Aquestes, han abocat el país al neguit del què pugui esdevenir a partir d'ara. El teixit activista sobiranista se sent en perill. **No només sumem un nou capítol repressiu, sinó que encetem una nova etapa en la crònica de la judicialització del conflicte.**

L'acte de poder i de missatge col·lectiu. El desplegament policial per dur a terme les detencions encaixa en el més clàssic dels manuals repressius, que combina la creació d'un marc d'excepcionalitat que justifica la degradació de les garanties legals i una posada en escena policial mode espectacle *reality show*. Aquest tipus d'operació policial es retroalimenta amb la caverna comunicativa, que remata la feina creant un allau comunicatiu en base a accions hipotètiques protagonitzades per subjectes de perfil criminal i inhumà.

L'Estat i la caverna comunicativa saben bé que, a partir d'un futurible, una hipòtesis i una espurna de sospita, n'hi ha prou per a disparar l'alarma de la inseguretats i fer callar totes les veus de suport a un moviment polític. La desinformació i les filtracions sobre el cas causen la primera esquerda: davant del dubte, qui gosarà alçar la veu en suport de les detingudes? En aquest impàs de desconcert general, [s'aventuren opinions dels qui tenen la clau sobre el perquè d'aquelles detencions](#). I és que la mescla explosiva "agit-pop", sorgida de la barreja de fervor, impostura, frustració i intransigència, agitats a la coctelera processita, podria haver portat alguns membres del moviment cap a posicions extremistes.

La cronologia. La lògica temporal de les detencions dels set del Vallès, sembla inscriure's en la necessitat de fer coincidir la divulgació de casos judicials sobiranistes a qui atribuir un component de violència, que la imminent sentència del procés no arribarà a poder provar. Per altra banda, s'intueix la necessitat de trencar el símbol que representa l'1 d'octubre en quant a acte de desafiament pacífic i multitudinari. Una altra raó a considerar seria la necessitat de justificar l'imminent desembarcament de 200 agents policials a Catalunya per a l'1 d'octubre i de cara a la data de la publicació de la sentència.

A cop d'emmanillaments, escorcolls i titulars, es pretén esquerdar el relat sobiranista de la no violència

Els efectes de les detencions. A cop d'emmanillaments, escorcolls i titulars, semblaria que es pretén esquerdar definitivament el relat sobiranista de la no violència, del pacifisme i dels valors democràtics. L'Estat necessita, dins o fora d'una sala judicial, usurpar d'una vegada del tret identitari sobiranista el tarannà pacifista, que tanta solidesa democràtica li proporciona i tants suports li reporta. Amb un sol operatiu policial es pretén consolidar que, a partir d'ara, el capital polític dels valors democràtics passin a estar exclusivament en mans del sector "constitucionalista".

L'entramat legal de la repressió. Les detencions, empresonaments i condemnes, i la utilització de la por, l'aïllament i el desgast com a eines de desmobilització massiva són la punta de l'iceberg repressiu. Són el tram final d'un recorregut de llarg abast. Per entendre'l, convé mirar uns anys enrere, en què es van incorporar eines repressives i no es va advertir prou del perill que suposaven. La reforma del Codi Penal del 2015 va incorporar diversos canvis legals molt rellevants en clau de retallada de drets. Un exemple és el de la modificació del delictes de desordres públics, de manera que si es causaven a Madrid o al País Basc, s'aplicaven delictes diferents amb penes molt superiors, en atenció al context i a la finalitat terrorista que se'ls associés.

També es van introduir diversos delictes de proclama, com el de la incitació a cometre desordres públics o el de l'enaltiment del terrorisme. Aquestes obrien la porta a responsabilitzar dels aldarulls que es poguessin causar als qui cridaven a la mobilització, o a enmordagar les crítiques polítiques a l'Estat o als cossos policials. El fet que les reformes legals estiguessin enfocades a d'altres contextos excepcionals, com el del País Basc, va esmorteir una reacció general en contra de molts sectors que no es van sentir afectats. **Aquestes reformes legals han comptat amb el vist i plau tant d'esquerres com de dretes, que han fixat el sostre de la protesta ciutadana permisible i del càstig de qui el traspassi.**

Hem assistit al salt qualitatiu d'una judicatura convertida en agent polític, que s'ha erigit en custodi de les estructures de l'Estat

La construcció conceptual de la repressió. Des del Dret, l'Estat exerceix el poder de definir sentits, crear categories, establir veritats, fixar sostres de reivindicacions i vetar legitimitats d'acció individual i col·lectiva. En aquest cuinat repressiu sovint passa inadvertit com la construcció conceptual va proporcionant una pàtina de legalitat a posicions ideològiques i jerarquies de drets. L'avantatge de l'actuació política dels Tribunals és que no ha de retre comptes. Fins ara, la justícia havia estat polititzada. En els darrers temps hem assistit al salt qualitatiu d'una judicatura convertida en agent polític amb agenda pròpia, que explícitament s'ha erigit en custodi dels valors i de les estructures de l'Estat.

Un exemple d'aquesta progressiva fabricació argumental, que es va assentant un cas judicial rere un altre, és el de la reelaboració del concepte de violència. Aquest **ja no es defineix tant pels fets o les conductes, sinó pels interessos que podria afectar i per la finalitat que se'ls hi atribueix.** D'aquesta manera, és fàcil magnificar la transcendència penal d'accions que, d'altra manera, serien considerades lleus. El concepte de "violència ambiental" emprat a partir del 2011 en el cas dels activistes d'Aturem el Parlament, va passar inadvertit, però des d'ençà ha estat contaminant el relat judicial. Per altra banda, la terminologia, emprada també ha seguit el mateix camí. Termes com massa o tumult, amb la càrrega deshumanitzadora i despolititzadora que comporten, estan aflorant en judicis contra tota mena d'activistes, com els sindicalistes vaguistes.

La repressió serà més o menys severa en funció de la reacció social i dels costos polítics que pot generar

La construcció del relat. Els Tweets dels cossos policials, els comunicats del Ministeri de l'Interior, els titulars de la caverna mediàtica i els termes de les sentències, creen imaginaris col·lectius i estats d'opinió. La repressió serà més o menys severa en funció de la reacció social que pot provocar i dels costos polítics que pot generar. Un exemple de construcció del relat, és el recent [informe de l'Observatorio Cívico de la Violencia Política en Cataluña](#). En aquest, creen una definició

pròpia de violència, entesa com a ús de la força física o psíquica per assolir la claudicació de la lliure voluntat dels oponents polítics. L'informe xifra en 189 els incidents de violència política a Catalunya en el primer semestre de 2019, i crea una sèrie de categories com la de l'assetjament, els desordres públics, l'escarni o l'*escrache*. La conseqüència que es deriva d'aquesta lògica és la de la justificació d'un tractament sever d'aquestes actes, amb independència de com s'hagin dut a terme. **En suma, una mena de versió preliminar catalana del "Tot és ETA".**

La nova etapa. S'intueixen temps en què caldrà molta saviesa col·lectiva per a entomar el desgast i la fragmentació de la repressió, i trobar la manera de convertir la impotència i la ràbia en força política productiva. També caldrà molta serenitat, fermesa i unitat per afrontar el sosteniment de la legitimitat d'un moviment polític, del què es pretendrà cada cop amb més intensitat, posar en dubte el caràcter pacífic. En aquesta nova etapa és probable que quedi eclipsat el debat sobre la legalitat de les aspiracions polítiques sobiranistes, per focalitzar-ne un de nou **sobre la legitimitat de neutralitzar el sobiranisme com a enemic intern que fa perillar la indemnitat**, no només de l'Estat, sinó sobretot del propi poble espanyol.